

KUĆA O BATANI / CASA DELLA BATANA

DRAGANA LUCIJA RATKOVIĆ □ Muze d.o.o., Zagreb

IM 35 (3-4) 2004.
TEMA BROJA
TOPIC OF THIS VOLUME

Jedinstveni multidisciplinarni projekt na Jadranu Kuća o batani / Casa della batana nastao je s ciljem istraživanja, zaštite, prenošenja i prezentacije materijalne i nematerijalne pomorske baštine povezane s rovinjskom ribarskom brodicom batanom, te radi obogaćivanja ponude kulturnog turizma Rovinja, Istre i Hrvatske. Misao vodilja projekta sagledava batanu kao lokalnu pojavu oko koje se sustavno njeguje i učvršćuje lokalni identitet grada i njegovih građana, ali za projekt nije ništa manje važno sagledavanje batane kao medija komunikacije i međukulturne razmjene na Jadranu i Mediteranu!

Kao najmanja i najpristupačnija ribarska brodica, batana je bila i ostala najtješnje povezana sa svakodnevnim životom brojnih generacija Rovinjaca. Kroz batanu se zrcale običaji, tradicije, jezik, navike, mentalitet i duhovno ozračje toga gradića i njegovih stanovnika, bilo da pripadaju autohtonoj talijanskoj, hrvatskoj ili nekoj drugoj etničkoj zajednici koja ovdje obitava.

Okosnica projekta je prvi istarski ekomuzej, jedini na Mediteranu posvećen određenom tipu ribarskog plovila! Muzej je smješten u gradskoj katnici podignutoj krajem 17. stoljeća u jugozapadnom dijelu grada, danas točno nasuprot Velikome molu. U 19. stoljeću to postaje živahni dio Rovinja s gostionicama i prenočištima, u koji svraća sve više putnika s parobrodskih linija Trst - Pula, koji su se redovito iskrcavali na Velikome molu. Početkom 20. stoljeća u današnjoj je Kući o batani otvo-

reno prenočište s gostionicom nazvanom *Al Vaporetto* ("Kod parobroda"), pa je kontinuitet duha mjesta, tako važan za muzej suvremene koncepcije, zajamčen! A u neposrednoj okolici, na rivi, oduvijek se trgovalo ribom i vezalo raznolike barke: braceri, bragoce, trabakule, batele, batane...

U prvoj izložbenoj galeriji prezentirane su teme o podrijetlu batane, njezinoj tipologiji i sastavnim dijelovima, njezinim graditeljima i kalafatima, tajnama procesa njezine izgradnje, kao i o povijesnim škerovima. Druga izložbena dvorana posvećena je temi o batani u stvarnom životu, njezinoj izvornoj funkciji - ribarstvu i njezinim iskonskim korisnicima - ribarima. Treća je muzejska dvorana multifunkcionalna. U njoj se nalazi rovinjska medijateka, "zid" za povremene izložbe, mali studijski prostor s bibliotekom, pano s isječcima iz novina te radnim kompjutorom s bazom podataka o batani.

Osim "glavnih" tema - onih neposredno povezanih s batanom - u središtu interesa stalnog postava našle su se i "glavne sporedne" teme, one koje čine supstanciju tradicionalnoga rovinjskog životnog stila. To su rovinjski dijalekt što ga je još spominjao znameniti Dante, tradicionalne ribarske pjesme bitinade - autohtoni glazbeni izričaj Rovinjaca, te spacio - rovinjska konoba, kulturni prostor susretanja ribarske i zemljoradničke kulture u kojemu se uz kvarat vina, briškulu i trešetu odvajkada blagovalo, pjevalo i družilo.

sl.1. Batana, 2005.

Fototeka Kuće o batani, snimio Damir Fabijanić

sl.2. Detalj batane, 2005.

Fototeka Kuće o batani, snimio Damir Fabijanić

"Misao vodilja projekta sagledava batanu kao lokalnu pojavu oko koje se sustavno njeguje i učvršćuje lokalni identitet grada i njegovih građana, ali za projekt nije ništa manje važno sagledavanje batane kao medija komunikacije i međukulturne razmjene na Jadranu i Mediteranu!"

Kuća o batani / Casa della batana
Rovinj, Obala P. Budicina
info telefon: (00385 52) 805-266
(Zavičajni muzej grada Rovinja)
e-mail: batana@rv-batana.htnet.hr

Kuća o batani / Casa della batana projekt je Grada Rovinja, a ekomuzej je u formalnom sastavu Zavičajnog muzeja grada Rovinja. Stručno projektiranje i koordiniranje realizacije godišnjeg programa ekomuzeja, koji za 2005. godinu ima osam programskih skupina - rad s najmlađima, povremene izložbe,

sl.3-6. Kuća o batani / Casa della batana, 2005.
Fototeka Kuće o batani, snimio Damir Fabijanić

stalni postav, međunarodna suradnja, filmske produkcije, izdavački programi, zaštita pomorske baštine, kulturni turizam - kao i razni poslovi kulturnog menadžmenta projekta, povjereni su tvrtki Muze d.o.o. iz Zagreba.

Nositelj projekta: Grad Rovinj
Partneri projekta: Istarska županija, Turistička zajednica grada Rovinja, Hrvatska turistička zajednica, Regije Furlanske krajine i Veneta, Zavičajni muzej grada Rovinja

Glavni sponsor: T-com
Sadržaji ekomuzeja: stalni postav, povremene izložbe, studijski "kut", medijateka, kulturni centar, suvenirnica, radionice, kostimirana vodstva.

Radno vrijeme: lipanj, srpanj, kolovoz i rujan svaki dan 10:00-15:00 i 17:00-22:00; u siječnju i veljači muzej je zatvoren, a posjeti su mogući uz najavu; u ostalim mjesecima muzej radi 10:00-13:00 i 15:00-17:00 (ponedjeljkom zatvoren).

Ulaznice: odrasli 10 kn (1,5 €); grupe (više od 10 osoba) 5 kn (0,50 €); za djecu do 10 godina, studente, umirovljenike i sve Rovinjce ulaz u muzej je besplatan.

Kostimirana vodstva i radionice: Doživite atmosferu žive tradicije batane u Rovinju uz kostimirane vodiče Kuće o batani!
Jezici: hrvatski, engleski, talijanski, njemački
Trajanje: 15-20 min
Ciljna skupina: osnovnoškolska i srednjoškolska djeca, odrasli (min. 10, maks. 20 osoba)

Kako bi se živa tradicija što neposrednije prenijela u medij stalnoga muzejskog postava, multimedijski smo ga osmislili: tu su filmske i slide projekcije, makete i modeli, glazba, arhivske i suvremene fotografije, interaktivni izložci, kao i originalni predmeti, najvećim dijelom skupljeni od rovinjskih građana tijekom nastanka muzeja.

U procesu realizacije ekomuzeja, koji je trajao nepune dvije godine, sudjelovalo je više od 80 članova lokalne zajednice: brodotesari i kalafati s obiteljima, ribari, istraživači lokalne povijesti, glazbenici i izvođači bitinada, kuhari tradicionalne ribarske kuhinje, maketari specijalizirani za izradu maketa batana, vlasnici batana, donatori predmeta, volonteri i entuzijasti. Svi oni, zajedno s kreativnim profesionalnim timom, s Marinom Budicinom - inicijatorom i voditeljem projekta na čelu, Draganom Lucijom Ratković (Muze d.o.o.) - voditeljicom projekta i autoricom stalnog postava, Aleksandrom Parisom - arhitektom, Damirom Fabijanićem - fotografom i suautorom, tvrtkom Fab d.o.o. i Mirnom Petrešević - zaduženima za dizajn, Ivanom Marušićem Klifom - autorom interaktivnih izložaka i Blankom Buić - snimateljicom, podjednako su važni kreatori toga timskog muzeološkog projekta. A najvrjednije muzejske vodiče pronaći ćete upravo među Rovinjcima! Jer članovi rovinjske zajednice autentična su vodička služba batanine kuće!

I za kraj: hodogram posjeta rovinjskom ekomuzeju, sasvim razumljivo, započinje posjetom Kući o batani / Casa della batana, ali se nikako tu ne završava! Naime, nakon ipak virtualnog svijeta stalne izložbe posjetitelj se ponovno vraća u realni kontekst grada, ali sada obogaćen novom kvalitetom, spreman za participiranje u živoj tradiciji koju pruža šetnja rivom, posjet škveru, restoranu s tradicionalnim jelima, spaci... Tako svaki

posjetitelj postaje prenositelj iskustva žive pomorske tradicije Rovinja, koja se kroz projekt Kuća o batani / Casa della batana s veseljem uključuje u širi proces zaštite, valorizacije i prezentacije pomorske baštine Jadrana i Mediterana!

Primljeno: . lipnja

running throughout the project is the observation of the john boat as a local object around which the local identity of the city and its people are enforced and nurtured as a whole. The project also aims at portraying the john boat as a medium of communication and intercultural exchange on the Adriatic and Mediterranean!

As the smallest and most accessible fishing boat, the john boat was and remained closely connected to the everyday lives of many generations of Rovinj locals. The john boat mirrors customs, traditions, language, habits, mentality and spiritual atmosphere of this town and its people regardless if they belong to the indigenous Italian, Croatian or any other ethnic community that resides here.

The framework of the project is the first Eco Museum in Istria, the only one on the Mediterranean that is dedicated to a particular type of fishing boat. Aside from the “main” themes that are directly connected to the john boat, there are also “main secondary” themes that are of central interest to the permanent display that make up the main substance and core of the traditional life style in Rovinj. Those are namely the Rovinj dialect which was mentioned by the famous Dante, traditional fishing songs called *bitinade* and *spacio* - a Rovinj tavern and a meeting place for fishermen and farmers accompanied with a quarter litre of wine, a card game of *briškula* and *trešeta* where people, ate, sang and socialized. In order for the live tradition to be transferred into permanent display in the museum, the author envisaged it using multimedia: film and slide projections, models, music, archive and modern photos, interactive displays and original objects mostly collected from the locals during the establishment of the museum.

Over 80 members of the local community participated in the realization of the Eco museum, a process that lasted over two years.

JOHN BOAT HOUSE / CASA DELLA BATANA

The unique multidisciplinary project on the Adriatic “The John Boat House / Casa della batana” was produced with the aim of research, protection, transfer and presentation of the tangible and intangible maritime heritage connected with the Rovinj fishing john boat and for fulfilling the programme of cultural tourism in Rovinj, Istria and Croatia. The main idea

Cijena vodstva: , kn po osobi
(10,00 kn vođenje + 5,00 kn grupna muzejska ulaznica)
Vrijeme održavanja: srpanj, kolovoz (svakim danom 13:00-15:00 h i 19:00-21:00 h); ostalih mjeseci prema dogovoru
Obvezne predbilježbe!
info telefon: 098/379-562 (osoba za vezu: Riccardo Bosazzi)

Radionice o ribarskim mrežama:

Na radionicama se saznaju tajne o ribarskim mrežama, njihovim tipovima te tradicionalnim načinima ribarenja, uz praktični dio svladavanja osnovnih tehnika krpanja mreža originalnim drvenim iglama.

Jeziци: hrvatski, engleski i talijanski, njemački

Trajanje: 60 min

Ciljna skupina: osnovnoškolska i srednjoškolska djeca, odrasli (min. 10, maks. 20 osoba)

Cijena vodstva: , kn po osobi (25,00 kn radionica + 5 kn grupna muzejska ulaznica)

Vrijeme održavanja: srpanj, kolovoz (svakog utorka 13:00-15:00); ostalih mjeseci prema dogovoru
Obvezne predbilježbe!
info telefon: 098/379-562 (osoba za vezu: Riccardo Bosazzi)

Kreativne radionice opletanja demizana:

Tehnika opletanja staklenih demizana špagom tradicionalno je umijeće koje svladavaju sudionici ove praktične radionice sami izrađujući svoj izvorni rovinjski suvenir!

Jeziци: hrvatski, engleski, talijanski, njemački

Trajanje: 2 x 60 min

Ciljna skupina: osnovnoškolska i srednjoškolska djeca, odrasli (min. 10, maks. 20 osoba)

Cijena radionice: , kn po osobi (45,00 kn radionica + 5 kn grupna muzejska ulaznica)

Vrijeme održavanja: srpanj, kolovoz (ponedjeljkom, utorkom i četvrtkom 9:00-11:00 h i prema dogovoru); ostalih mjeseci prema dogovoru
Obvezne predbilježbe!
info telefon: 091/183 00 79 (osoba za vezu: Dubravka Medak)